

Педагогічний конкурс «**Марафон-проект**»

Тема конкурсу «**Чарівний світ літературного краєзнавства**»

Тема уроку «**Оповідання Б.Грінченка та С.Черкасенка про шахтарську працю**»

("Панько", "Чорний блиск")

8 клас

Кулабухова В.М.

учитель української мови та літератури

Донецька
загальноосвітня
школа I-III ступенів
№82

УРОК на тему:
**“Оповідання Б.Грінченка та С.
Черкасенка
про шахтарську працю.”**

„Панько” і „Чорний блиск”

8 клас

Як передати, Донбас, твою красу і силу,
І подвиги в труді синів твоїх ясних,
Що у борні за мир незламні мають крила
Й упевненість в ході для сонячних доріг.
В. Сосюра

До історії української культури

Борис Дмитрович Грінченко

увійшов як діяч і митець широких уподобань. Він був поетом і прозаїком, освітянином і збирачем фольклору, критиком.

Підготовлена і видана чотиритомна праця „Словник української мови”, тому не випадково вона вважається науковим подвигом. Тож, мабуть, є справедливим, що письменник обрав для себе псевдонім - Вартовий. Усе своє недовге життя він свідомо стояв на варті культури рідного краю, народу, боровся, як міг, за його соціальні та політичні права.

Борис Грінченко
(1863—1910)

Б.Грінченко 1883 року одружився з вчителькою Марією Миколаївною Гладильною. Подружжя залишалось на все життя вірним одне одному, було об'єднано спільною педагогічною працею, єдністю громадських, ідейних і патріотичних переконань, за що доводилося зазнавати злиднів і переслідувань. Тільки за один рік у Нижній Сироватці на Грінченка було зроблено близько двадцяти доносів місцевим попом.

У 1884 році у них народилася донька Настя, яку змалку Грінченки виховували в демократичному дусі.

Певний період діяльності і творчості

Бориса Грінченка пов'язаний із

нашим шахтарським краєм. У селі
Олексіївка Катеринославської

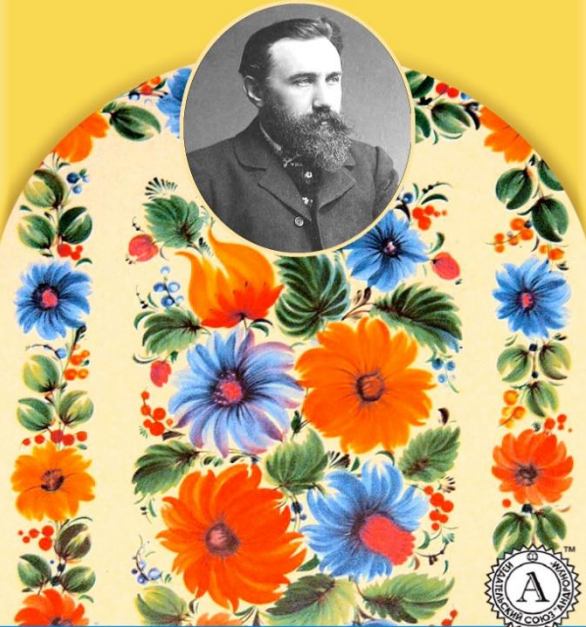
губернії (тепер Луганська область)
працював учителем у школі Христі
Алчевської (1887 – 1893 рр.). Тут ним
було написано вірші і прозові твори, у

яких письменник висловлював свої
погляди на долю народу,
накреслював шляхи відродження
національної духовності. Тут він
розпочав роботу над „Словником
української мови”.

У своїх творах він уперше в
українській літературі звернувся до
теми шахтарської праці.

ШЕДЕВРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Борис Грінченко

ПАНЬКО

грудня 1876 року в містечку Новий Буг на Миколаївщині, у селянській родині. Закінчив учительську семінарію і з 1895 року почав учителювати, зокрема на Лідіївських рудниках (сучасний Кіровський район міста Донецька). Саме тут він познайомився з важкою працею шахтарів і їхньою боротьбою за економічні та політичні права. Знаходячись на Донбасі, С.Черкасенко почав літературну діяльність із віршів, а потім із оповідань і драматичних творів, які друкував у журналах „Літературно-науковий вісник“, „Нова громада“, „Дзвін“ і в інших виданнях.

Із 1910 року поет переїхав до Києва і став працювати в газеті „Радан“, а потім – у журналі „Дзвін“. На сторінках часопису він вів публіцистичний розділ „З українського життя“, у якому подавав численні факти класового антагонізму в тодішньому суспільстві.

Робота над текстом оповідання „Панько” Бориса Грінченка.

1. Чим вам сподобалось оповідання „Панько”?
2. Знайдіть і зачитайте епізод із оповідання, де змальовано героїчний вчинок Панька.
3. Якими художніми засобами письменник зображує внутрішній світ героя?
4. Випишіть із оповідання слова терміни, що стосуються шахтарської тематики. Яка їх роль?

оповідання

„Чорний блиск”

Спиридона Черкасенка

1. Як письменник змальовує життя і працю шахтарів в оповіданні „Чорний блиск”?
2. Що ви дізналися про старого шахтаря Лавріна?
3. Зачитайте епізоди, у яких описується його важка праця.
4. За допомогою яких художніх засобів автор передає порухи душі, внутрішні переживання Лавріна?
5. Як письменник змальовує працю дітей?
6. Яке ваше враження після прочитання оповідання „Чорний блиск”?
7. Які символи Донбасу ви знаєте ?

Висновки

Б.Д.Грінченко „Панько”.

В оповіданні відтворена важка праця та побут донецьких шахтарів, героїчний вчинок Панька, яким він рятує від смерті своїх товаришів, переконливо зображений внутрішній світ героя, лагідність його душі.

С.Ф.Черкасенко. „Чорний блиск”.

Реалістично зображена важка нужденна доля старого шахтаря Лавріна, внутрішні переживання героя, соціальна нерівність.

I рівень

1. Роки життя і смерті Бориса Грінченка:
а) 1819-1897 ;б) 1863-1910; в) 1814-1861.
2. Роки життя і смерті Спиридона Черкасенка:
а) 1876-1940; б) 1863-1910; в) 1817-1862.
3. Головним героєм оповідання Б.Грінченка „Панько” є:
а) хлопець; б) молодий чоловік; в) жінка.
4. За спеціальністю головний герой оповідання „Панько” є:
а) учителем; б) металургом; в) шахтарем.
5. Дії в оповіданні „Панько” відбуваються:
а) у шахті; б) у металургійному заводі; в) у хлібопекарні.

II рівень

1. Як ставився до роботи Панько?
2. Назвіть членів родини Панька.
3. Про що думав Панько на роботі?
4. Поясніть назву оповідання С.Черкасенка „Чорний блиск”.
5. Чому загинув дід Лаврін, герой оповідання С. Черкасенка „Чорний блиск”

Відповіді на тестові питання

(взаємоперевірка)

I рівень

1. б) 1863-1910.
2. а) 1876-1940.
3. б) молодий чоловік.
4. в) шахтарем.
5. а) у шахті.

II рівень

1. Панько ставився до роботи в шахті дуже відповідально.
2. У Панька була молода дружина Одарка і трирічний син Данько.
3. Панько думав про свою сім'ю.
4. Назва оповідання походить від кольору вугілля.
5. Дід Лаврін загинув від виснажливої праці, заляк, замерз.

Метод «Вільний мікрофон»

Продовжити фразу:

Я дізнався на уроці....

Мені було цікаво...

Домашнє завдання:

1. Вивчіть уривок напам'ять із одного з оповідань.
2. Зробіть ілюстрацію до одного з творів.

Дякую за увагу і творчу
співпрацю

